

Čovek je po svojoj prirodi socijalna životinja; osoba koja je nesocijalna, prirodno, a ne slučajnošću, jeste ili neprepoznatljiva ili više od običnog smrtnika. Društvo je nešto što u prirodi dolazi pre individue. Svako ko ne može da vodi običan život, ili je toliko samodovoljan da mu on ni ne treba, i sledstveno ne uzima učešća u društvu, ili je zver ili je Bog.

Aristotel, 328 g. p.n.e.

GRUPNI PROCESI

Šta je grupa?

Zavisno od vrste grupe, grupu možemo definisati kao:

- Osobe koje imaju neku zajedničku karakteristiku (npr., nose naočare)
 - Osobe koje se nalaze na istom mestu zainteresovane za neki događaj (npr., osobe na protestu)
 - Ljudi u izrazitoj interakciji (masa, gomila; npr, „blokaderi koji napadaju mirne građane“)
 - Ljudi koji se zalažu za iste ciljeve a nisu na istom mestu (npr. studentki pokreti)
 - Velike grupe koje karakteriše osećaj zajedničke sudbine (nacija)
- **“Grupu čine dvoje ili više ljudi koji dele neki pojam o sebi kao pripadnicima iste socijalne jedinice”**

Funkcije Grupa

- *Zašto se ljudi udružuju u grupe?*

- Grupe nam pomažu da opstanemo, daju nam brojne pogodnosti
- Grupe postaju deo našeg **identiteta**, pomažu nam da definišemo ko smo
- Grupe uspostavljaju **socijalne norme i pravila** prihvatljivog ponašanja, kao i **socijalne uloge** pojedinih članova u grupi

Struktura Grupe

- Važni aspekti strukture grupe (odlike grupe) su:
 - Veličina grupe (male i velike grupe)
 - Homogenost grupe
 - Socijalne norme
 - Socijalne uloge
 - Grupna kohezija

Veličina Grupe

- Grupe delimo na **male i velike**
 - Mala grupa - dvoje ili više ljudi koji su u **međusobnoj interakciji i zavise jedni od drugih**, odnosno koji zbog svojih **zajedničkih ciljeva** ili potreba utiču jedni na druge
 - Velika grupa – ne mora da postoji neposredna interakcija svih članova grupe, ali mora da postoji neki zajednički identitet (osećaj pripadnosti istoj socijalnoj jedinici tj. grupi)
- **BROJ ČLANOVA GRUPE NE ODREĐUJE GRUPU KAO MALU ILI VELIKU. VAŽNIJI JE ZNAČAJ GRUPE ZA POJEDINCA I EMOCIONALNE VEZE ZA DRUGE ČLANOVE GRUPE.**

Socijalne norme

- Pravila ponašanja za koje se očekuje da ih prihvataju (i da se po njima ponašaju) **SVI ČLANOVI NEKE GRUPE** (npr., pravila plenuma kao grupe studenata)
- Kršenje normi grupe vodi izbegavanju ili drugoj vrsti sankcionisanja od strane ostalih članova, a u ekstremnim slučajevima do isključenja iz grupe (žuti, buđavi, crveni kartoni..)

Socijalne uloge

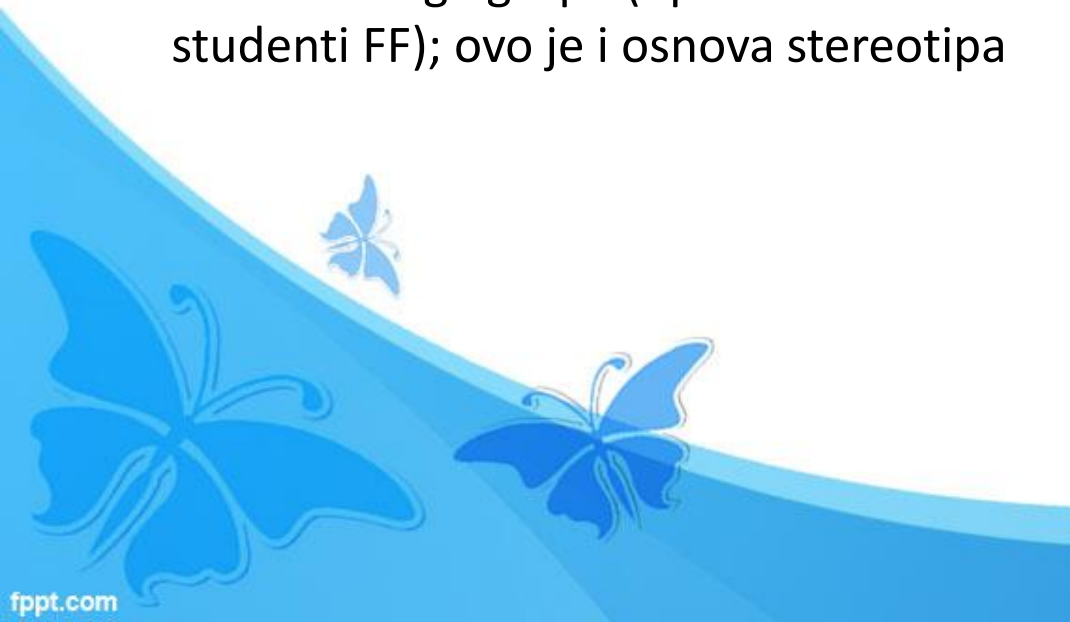
- Socijalne uloge su pravila ponašanja koja se odnose na **one članove grupe koji se nalaze na tom položaju** (npr. moderator/ka plenuma, zapisničar/ka, diskutant...)
- Dok se članovi grupe ponašaju u skladu sa definisanim ulogama, svi članovi grupe su zadovoljni

- *Odstupanje od socijalnih uloga (npr. rodnih)*
 - Žene menadžeri, muškarcu medicinske sestre, muškarcu plesači, žene rudari..
- *Kako se menjaju socijalne uloge?*
 - Tako što veći broj ljudi počne da ih krši, pa to postepeno postaje prihvaćeno.

Homogenost Grupe

- Homogenost se odnosi na sličnost članova jedne grupe.
- Postoje dva uzroka homogenosti:
 - Privlače se i zajedno formiraju grupe osobe koje su međusobno slične (ljubitelji društvenih igara)
 - Sama pripadnost grupi podstiče sličnost članova (usvajaju se zajednički stavovi, norme...; studenti u blokadi)
- Tuđe grupe se uvek percipiraju kao homogenije, zbog slabijeg poznavanja članova druge grupe (npr. studenti FTN se percipiraju homogenijim nego studenti FF); ovo je i osnova stereotipa

Grupna kohezija

- Stepen u kom članovi grupe privlače jedni druge, sviđaju se jedni drugima, stepen u kom su motivisani da ostanu članovi grupe; **snaga grupe i povezanost njenih članova**
 - Što je kohezija grupe veća, članovi će više učestvovati u grupnim aktivnostima, pokušavati da privuku nove članove... **ALI I BITI U VEĆEM RIZIKU DA SE KONFORMIRAJU I DA SE NE ČUJE GLAS POJEDINACA!**
- *Kako se može povećati kohezija grupe?*

- nošenjem grupnih obeležja (povećavanjem homogenosti)
- spoljašnjom pretnjom
- takmičenjem sa drugom grupom
- provođenjem zajedničkog vremena
- postizanjem uspeha kao grupa
- postavljanjem zajedničkog cilja
- težina pristupanja grupi (elitna grupa; posebni zadaci/ceremonije ili posebno obrazovanje da biste postali član grupe)
- nagrađivanjem cele grupe umesto samo pojedinca...

Uticaj prisustva drugih na ponašanje pojedinca

- **DEINDIVIDUACIJA** - slabljenje uobičajenih ograničenja u ponašanju kada se osoba nalazi u mnoštvu, što podstiče impulsivne i nasilne postupke
- Deindividuacijom se mogu objasniti agresivni ispadi masa, divljanje navijača, linč pojedinaca ili grupa, situacije kada ljudi “uzmu zakon u svoje ruke”...
- Što je broj osoba koje se nalazi u gomili veći, to je stepen deindividuacije veći
- **OBJAŠNJENJA deindividuacije:**
 - Smanjuje se **odgovornost** za sopstvene postupke, jer je manja verovatnoća da će bilo ko biti izdvojen i okrivljen; osoba se oseća **anonimno**
 - Pojačava se **pokoravanje novim grupnim normama** (drugi bacaju jaja i brašno, pa ću i ja, da bih bio „dobar član grupe“)

UTICAJ PRISUSTVA DRUGIH LJUDI NA POJEDINCA

Socijalna facilitacija

- Pojava da prisustvo drugih ljudi deluju na nas pobuđujuće u situacijama kada je moguće proceniti individualni učinak
- Bitni faktori koji utiču na pojavu socijalne facilitacije
 - Javlja se SAMO kada je moguće proceniti (pojedinačni) učinak
 - Vrsta zadatka:
 - Kada je u pitanju **jednostavan** zadatak, povećava se učinak (rutinski zadaci, koje radimo često)
 - Kad su u pitanju **kompleksniji** zadaci, smanjuje se učinak tj. socijalna facilitacija deluje tako da smanjuje produktivnost
- **OBJAŠNJENJA fenomena socijalne facilitacije**
 - Prisustvo drugih **povećava fiziološku pobuđenost** zato što smo stalno pripralni, iščekujemo šta će drugi da urade
 - Zabrinuti smo zbog **načina na koji će nas drugi proceniti**, pa zabrinutost izaziva pobuđenost
 - Prisustvo drugih na **nas deluje ometajuće**, jer dovodi do **podeljene pažnje** (objašnjava samo smanjeni učinak)

Socijalno zabušavanje (social loafing)

- pojava da prisustvo drugih na nas deluje opuštajuće **onda kada nije moguće proceniti individualni učinak pojedinca u grupi**
- Bitni faktori koji utiču na pojavu socijalnog zabušavanja
 - Javlja se kada **nije moguće** proceniti (pojedinačni) učinak
 - Vrsta zadatka:
 - osoba postiže slabiji učinak u **jednostavnim** zadacima,
 - a bolji u **kompleksnim** zadacima
- **OBJAŠNJENJE fenomena socijalnog zabušavanja**

- **Manje smo zabrinuti** zbog procene drugih, pa manje dajemo sve od sebe
- U ovakvim situacijama mi se sjedinjujemo sa grupom (gubimo se u mnoštvu) i postajemo manje primetni nego kad smo sami, zbog čega postajemo opušteniji

Socijalna facilitacija ili zabušavanje?

